

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

не пізніше 1868
1917

Великомихайлівське волосне правління,
с. Велика Михайлівка Олександрівського повіту
Катеринославської губернії

1917
1919

Великомихайлівська волосна земська управа,
с. Велика Михайлівка Олександрівського повіту
Катеринославської губернії

ФОНД № 275

ОПИС № 1

справ постійного зберігання
за 1917-1920 роки

Передмова

до опису № 1 Ф. 275 Великомихайлівська волосна земська управа,
с. Велика Михайлівка Олександрівського повіту Катеринославської
губернії

I. Історія фондоутворювача

Великомихайлівське волосне правління створено не пізніше 1868 року (у відомостях про земські лікарські ділянки за цей рік згадується Великомихайлівська волость, Ф. 56, оп.1, спр. 3) як орган управління селянами, звільненими з кріпацтва, відповідно до Указу імператора Павла I “О разделении казенных селений на волости и о порядке внутреннего их управления»” від 06 серпня 1797 року. На підставі закону Тимчасового уряду від 21 травня 1917 року, за яким створювалися безстанові органи волосного земського самоврядування, Великомихайлівське волосне правління реорганізовано у Великомихайлівську волосну земську управу.

Великомихайлівське волосне правління діяло під наглядом Олександрівського повітового у селянських справах присутствія, за реформою 1889 року – повітового земського начальника. З травня 1917 року керівництво волосними земськими управами покладено на Всеросійський земський союз.

Волосне правління (з 1917 р. - земська управа) діяло на території Великомихайлівської волості. До складу волості входили населені пункти: с. Велика Михайлівка (волосний центр), села Білозубівка, Вербова, Євграфівка, Новоселівка, Олексіївка, Орестопіль, Петрівка, Синьогубівка, хутори Дубовий, Малесів, Мар’янівка, Мечетний, Підгаврилівський, Ягідний. Діяльність управи розповсюджувалася на місцеві сільські товариства.

Волосний сход (збори) і волосне правління (з 1917 р. - земська управа) були керівними органами місцевого самоврядування. На волосному сході (зборах) обиралися посадові особи, уповноважені по виборах до Державної Думи від селян, кандидати у гласні повітового земства, вирішувалися адміністративно-господарські питання, затверджувалися вирокі сільських сходів. До складу волосного сходу входили волосні та сільські посадові особи на чолі зі старшиною, а також виборні особи від кожних десяти дворів.

Виконавчо-розпорядчим органом для вирішення поточних питань було волосне правління (з 1917 р – земська управа). Воно складалося з волосного старшини, всіх сільських старост волості, збирачів податків, судових засідателів і писаря. Контролювало діяльність сільських управлінь, виконання селянами воїнської, етапної та натуральної повинностей, здійснювало розподіл і стягнення державних і земських зборів, страхових платежів, вирішувало адміністративно-господарські питання, дрібні судові справи, займалося опікуванням вдів і сиріт, збором статистичних відомостей.

Волосний старшина обирався волосним сходом строком на три роки з числа селян. До його функцій входило: оповіщення населення про закони і

розпорядження вищих органів, нагляд за виконанням судових вироків, контроль за збереженням громадського порядку. Підпорядковувався мировому посереднику, пізніше - земському начальнику.

Нижчим становим селянським судом був волосний суд. Він був відокремлений від системи загальних судів. Вирішував на підставі місцевих звичаїв цивільні карні справи, позови та скарги селян. Волосний суд складався з 4-12 суддів, що обиралися щорічно волосним сходом.

Нагляд за правопорядком на території волості здійснювали нижчі поліцейські чиновники, що обиралися сільськими сходами і не входили до складу чинів повітової поліції. Виконували примусові поліцейські дії, супроводжували заарештованих, тимчасово охороняли втікачів і злочинців.

За реформою Тимчасового уряду 1917 року створювалася нижча одиниця земського самоврядування – волосні земства. Скасовувалися волосні сходи, правління, суди і старшини. Вибори гласних до розпорядчого органу - земських зборів, проводилися на основі загального, прямого, рівного і таємного голосування. Волосні земські збори обирали зі свого складу виконавчий орган – волосну земську управу на чолі з головою на один рік. Волосні земства наслідували адміністративні, фінансові та господарські функції волосних правлінь.

Волосна земська управа припинила діяльність у 1919 році на підставі загальної директиви НКВС РРФСР від 06 лютого 1918 року про розпуск міських і земських органів самоврядування, Декрету Тимчасового робітничо-селянського уряду України «Об организации власти на местах» від 30 листопада 1918 року з передавання влади на місцях надзвичайним органам радянської влади - військово-революційним комітетам і комітетам незаможних селян, пізніше – губернським, волосним і повітовим з'їздам рад та їх виконавчим комітетам (Собрание узаконений и распоряжений рабоче-крестьянского правительства Украины, № 1, ст. 3; № 7, ст. 86).

II. Історія фонду

Документи Великомихайлівської волосної земської управи були вилучені з фонду Р-440 Великомихайлівський волвиконком (Акт від 26 грудня 1951 р.) та передані до знов відкритого фонду Р-3229 в результаті роботи по уточненню фондування. Вперше документи фонду були піддані науково-технічному опрацюванню у 1951 році. Тоді було складено рукописний опис № 1 на 4 справи за 1917-1919 роки.

У ході проведення роботи з уточнення фондування документів (Акт від 21 квітня 2008 р. № 41) фонд Р-3229 було закрито, а документи у кількості 4 справ за 1917-1919 рік передані до розділу дорадянських фондів під номером Ф. 275 опис № 1.

Опис складено за хронологічно-номінальною схемою систематизації. В опису переважають такі види документів: постанови волосних загальних зборів, відомості, окладні листи, списки про стягнення податків і зборів, виявлення господарств, що мали надлишки хлібних запасів.

З метою покращення інформаційно-пошукового рівня опису проведено його удосконалення. У ході роботи перескладені заголовки справ, уточнені крайні дати документів, кількість аркушів у справах.

Складено опис № 1 за 1917-1920 рік на 5 справ, з № 1 по № 5. Останньою справою до опису приєднано перескладений опис. Збережено колишню схему систематизації справ.

До опису складено довідковий апарат:

- титульний аркуш;
- передмова

Науковий співробітник

О.В. Шишкіна

_____ грудня 2010 року.

ЗАТВЕРДЖУЮДиректор Державного архіву
Запорізької області

_____ О.С. Тедєєв

_____ грудня 2010 року

Фонд № 275**ОПИС № 1**справ постійного зберігання
за 1917-1920 роки**Великомихайлівська волосна земська управа, с. Велика Михайлівка
Олександрівського повіту Катеринославської губернії**

№№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Крайні дати документів	Кількість аркушів у справі	При - мітки
1	2	3	4	5	6
1917 рік					
1		Постанови волосних загальних зборів, волосного виконавчого комітету	04 квітня 29 вересня 1917	28	
2		Рапорти сільських старост про створення на місцях комісій з виявлення надлишків хлібних запасів. Документи (окладні листи, списки) про стягнення поземельного податку та страхових платежів.	21 березня 1917 23 вересня 1918	21	
1918 рік					
3		Документи (листування, відомості, списки) про стягнення хлібного збору, недоїмки губернських податків на землю та нерухоме майно. Подвірні списки селян, що мали надлишки хлібних запасів по селах Вербовому та Орестопіль.	18 вересня 1918 14 квітня 1920	58	
		Документи за цей рік див. у річному розділі за 1917 рік справа № 2			
1919 рік					
4		Паспорти, посвідчення, довідки, що були видані управою громадянам волості	25 січня 24 грудня 1919	43	

1	2	3	4	5	6
		Документи за цей рік див. у річному розділі за 1918 рік, справа № 3			
1920 рік					
		Документи за цей рік див. у річному розділі за 1918 рік, справа № 3			
5		Перескладений опис № 1	17 грудня 1951	2	

До опису внесено 5 (п'ять) справ з № 1 по № 5

Науковий співробітник

О.В. Шишкіна

Старший зберігач фондів

А.І. Демешко

Начальник відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

О.Ю. Зінчик

_____ грудня 2010 року

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
Державного архіву
Запорізької області
від _____ року № ____